

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 29.

V Ljubljani, v soboto 23. aprila 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Kaj je in kaj bo?

Na Dunaju dne 21. aprila.

Po praznikih zboruje že dva dni visoka zbornica. Časa je nekaj preteklo, a ljudje se niso kaj izpremenili v njem. Zdelo se je nekaj časa, da bodo Nemci v mejsebojnem boju oslabele, da jih bode Wolf raztulil in Schönerer razrjul, pa dozdej ni videti teh uspehov. Drže skupaj kot hrvaški itd. Pred par dnevi je v Meranu dr. Grabmayer, poslanec tirolskega veleposestva, gromel proti socijalnim radikalcem, povdarjajoč, da mu je na tem, da se ohrani nemškemu ljudstvu vladarjeva prijaznost, ki bi se sicer omajala. V ti skrbi je našel nekaj avstrijske zavesti v svojem srcu. Včeraj je pa govoril besno kot najbesnejši, neumno, radikalno, kot prvi kravarji našega političnega sejma. Po časopisih smo brali, kako so dajali dr. Schönerja Wolfovci, a v zbornici si v najljubši prijaznosti delata poklone in se razgovarjata o skupnem boju za zatirani nemški narod. — — Komedija!

Dnevi hitro minevajo, a škoda, ker so prazni — popolnoma prazni. Mirno in krotko lice ima zbornica. Možički, ki tožijo Badenija in ga slikajo kot najtrdovratnejšega zločinca, se ne mučijo preveč, saj govore tako po večjem le tesnopiscem. Teh pa noben govor ne gane. Dvajset govornikov je še zapisanih, tako da jutri (v petek) še ne bo glasovanja, no še-le prihodnji torek. Badeni bo torej še par dni na vrsti. Hujši nego zbornična obravnava o njem, je pa vest, da je resno obolel. Mej Poljaki se čuje, da ga je ob potovanju v Parizu napala težka čutniška razdraženost, ki se je pozneje podela, ki je pa sedaj zopet bruhalna na dan. Trdi se pa, da se je že preje, vzlasti ko je pozval Wolfa na dvoboj, pokazala pri njem ta bolezen.

Tem večje sočutje pa imamo z njim, ker ga niti ponižanega in vrhu tega hudo bolnega ne puste pri miru nemški surovci.

Do sedaj se še ne ve, če poseže kateri izmed desničarjev v debato. Namenjen je bil

Javorski, da v kratki izjavi označi stališče, ki je je imela desnica pri takozvani lex Falkenhayn in pri prizorih, ki so se vsled nje godili v zbornici. Skrajna surovost obstrukcijscev, ki se je stopnjevala do pretepa, je zahtevala, da se napravi potreben red. Desnica se je štela v to dolžno in po poslovniku upravičeno. Ministerski predsednik je nedolžen pri celi stvari.

A te izjave ne bo. Zmedel je vso zadevo baron Dipauli z dr. Kathreinom in Zallingerjem vred. Hotel je namreč v imenu kat. ljudske stranke predlagati prehod k dnevnemu redu z motivacijo, ki bi obsegala nekaj stavkov, obžaljujočih dogodke zadnjih dni vlnskega zasedanja. Hud boj je bil vsled tega danes v parlamentarni komisiji. Bilinski in knez Schwarzenberg sta se postavila po robu. Čim se to zgodi, pravita, je že nehala desnica. Kje dobote toliko krščansko mislečih in domoljubnih mož, kot mej nami? Če pade desnica, se prične prava plemenska vojna. Upati je, da se vsa stvar mirno poleže. Sploh je bilo tacihi prask mej desnicco že obilo, a ugonobile je še niso, dasi vedno značilnejše kažejo, da stranke, ki so skupljene v nji, nimajo mnogo homogenosti.

Kaj bo? S tako mirno obstrukcijo lahko zboruje zbornica celo večnost, samo delalo in doseglo se ne bo nič, če živi desnica, ali ne. Treba je misliti na drugo rešitev, sicer razpade vse. Čuje se, da namerava Thun vleči celo stvar do jubilejnega meseca decembra. Zatem se pa izvrše velike izpremembe na zelo visokih mestih. Frana Ferdinanda častni posel se še poveča.

Brž prihodnje leto se pa razpusti zbornica. V novi zbor bodo volili 202 poslanca deželni zbori; ravno toliko pa po oktroiranem volilnem redu peta kurija. Prihodnost bo pokazala, koliko je na tem resnice. To je gotovo, da več slovanškega in več ljudstvu prijaznega, demokratskega duha bo moralo priti med vladajočo krogo, če bodo hoteli ohraniti Avstrijo.

Zmaga lože v Trstu.

Trst, 19. aprila 1898.

Ponosno vihra rudeča zastava nad tržaškim mestom. Zmagala je poulična druhal, ki stoji deloma vedé, deloma nevedé v službi lože in ateistov. Demonstracije zoper laške propovedi v cerkvi sv. Antona novega so se ponavljale toliko časa, da so kapitulirali čuvaji pravice in reda, in da je bil škof na povelje svetne oblasti primoran, prepovedati laške propovedi o. Pavišiča pri sv. Antonu in tudi one, katere bi bil moral zadnji ponedeljek začeti pri sv. Jakobu kamniški frančiškan o. Konstantin.

Župnika obeh cerkva sta dala na zakristijska vrata nabiti pisano prepoved. Nekiščanskim socijalnim demokratom so presedale krščanskosocijalne propovedi pri sv. Antonu, zagriženim Labonom pa slovenske propovedi pri sv. Jakobu. Obojni so si podali roke in vlada je morala zapisati v svoj dnevnik: poraz!

Meh za ogenj rabuke so gonili naši mestni očetje, med katerimi je več pravih Židov, še več pa krščenih sovražnikov krščanske vere in ravno tako odločnih sovražnikov slovenstva.

Kakih 10 tisoč ljudi je bilo na večer dne 15. aprila po tržaških ulicah. Bila je čudna sodrga mladih muljev in starejših delavcev iz socijalno demokratske zveze. Vmes so se videle tudi častljive glave mestnega sveta. Ker jih je policija odpodila od cerkve sv. Antona, gnali so se po mestu in hrulili. Med protiaustrijske klice so se mešali vskliki zoper policijo, škofa in duhovne.

Dasiravno ni nikjer kamenja po tržaških ulicah, vender so začeli leteti debeli kamni na državno policijo, kar je dokaz, da je bil napad dogovorjen. Nekaj policajev je bilo ranjenih. Slišal se je tudi en strel, kakor bi bila počila petarda, kar je ljudstvo še bolj razburilo, ker je mislilo, da je začela policija streljati. Stražniki so se branili s sabljami in odgnali v zapor okoli 50 oseb.

Zapiski starega Ljubljančana.

(Konec.)

1871, 16. marca. V Ljubljani so začeli izdelavati smodke v poslopju nekdanje cukrarne, ki je bila l. 1858. pogorela. L. 1872. so izdelali 42 milijonov smodk, l. 1873. pa 64 milijonov.

1871, 21. marca, je resigniral ljubljanski župan dr. Josip Suppan. Dne 29. marca 1871 je bil županom izvoljen podžupan Karol Deschmann. Od 29. oddanih glasov jih je dobil 28. in vmeščen je bil 25. aprila.

1871, 27. marca. Z ministerskim ukazom se je ustanovilo na Kranjskem 5 mest za okrajne zdravnike.

1871, 19. maja. Po preselitvi dež. predsednika Žige Konrada barona pl. Eibesfelda v Linz je postal kranjski deželni glavar Karol pl. Wurzbach deželni predsednik na Kranjskem.

1871, 23. maja. Dr. Andrej Luschin, predsednik deželnega sodišča v Ljubljani, je dobil viteški križ Leopoldovega reda in plemstvo.

1871, 15. junija, je bila v Ljubljani razsvetljava mesta zaradi 25letnega vladanja papeža Pija IX. Na semenišču je bil lep transparent z napisom: BeneDICTio PlE IVbILans aLVmnlS La-

baCensIbVs; na Alojzijevišču pa napis: VoX Vna: PIVs PontIfeX, CrVX De CrVCe, VIDIt Petrl Dles.

1871, 15. julija. Ustanovilo se je društvo „Šola“ v podporo ljudskega šolstva na Kranjskem.

1871, 27. julija. Razglasil se je odgonski zakon na Kranjskem.

1871, 14. avgusta, je nastal požar v Vižmarjih. Pogorelo je 34 hiš in škode je bilo nad 50.000 gld.

1871, 10. septembra. Ustanovila se je državna spodnja realna gimnazija v Kočevju, ki je otvorila 29. okt. 1872 prvi razred z 12. učenci.

1871, 11. septembra. Odvetnik dr. Jakob Razlag je bil imenovan deželnim glavarjem kranjskim.

1871, 5. oktobra. Razglasil se je zakon za devajoč izgubo mandatov za deželni zbor.

1871, 16. decembra. Deželnim glavarjem kranjskim je bil imenovan c. kr. okrajni glavar in grajščak Aleksander grof pl. Auersperg.

1871, 20. decembra, se je opustil najdenški zavod v Ljubljani.

1871, 31. decembra. Normalni šolski zaklad je dobila v upravo dežela.

1872, 22. januarja. Nunska dekliška ljudska šola v Ljubljani je dobila pravico javnosti.

1872, 15. maja. Razglasil se je zakon o vodnih zadevah.

1872, 2. junija. Vložil se je temeljni kamen za novo župno cerkev v Železnikih.

1872, 3. junija. Začela se je zidati v Ljubljani nova tobačna tovarna. Dovolilo se je za zgradbo 215.305 gld.

1872, 10. junija. Stolni prošt dr. Ivan Kriz. Pogačar je slovesno vložil temeljni kamen za novo župno cerkev v Zagorju.

1872, 11. junija. Ljubljanska stolna cerkev je dobila zunaj v dolblinah kipā sv. Hermagore in Furtunata

1872, 27. junija. Odstopil je kranjski deželni predsednik Karol pl. Wurzbach in namesto njega je bil imenovan predsednikom deželni glavar Aleksander grof pl. Auersperg (roj. 2. novembra 1834).

1872, 21. julija, ustanovilo se je v Ljubljani društvo „Glasbena Matica“. Prvi občni zbor je bil v Čitalnici dne 25. septembra 1872 vpričo 80. članov.

1872, 20. septembra, je začela delovati v Ljubljani zavarovalna banka „Slovenija“.

Drugi dan opoludne se je precej zbral mestni svet k izredni seji. Protestiral je zoper propovedi pri sv. Antonu, kakor tudi zoper slovenske propovedi pri sv. Jakobu, češ da so nasprotne naprednim idejam in svobodi in da je vlada odgovorna za vse posledice.

Da bi poulični hujškači imeli pogum, so občinski svetovalci precej dovolili iz mestne blagajne 1000 gld. podpore onim, ki so bili prejšnji večer pri rabuki od policajev ranjeni ali zaprti. Galerija je sprejela predlog, da naj se ustavijo propovedi, z dolgotrajnim, navdušenim ploskanjem. Župnik Kosec, ki je tudi mestni odbornik, je sam glasoval proti predlogu. Nato je bilo glasovanje zaradi podpore 1000 gld. Trije slovenski odborniki so prej zapustili dvorano. Ko so se vračali slovenski odborniki iz posvetovalnice domov, jih je druhal zaničevala in psovala, župana dr. Dompierija so pa spremljali demonstranti na njegov dom, kjer se je skozi okno spodaj stoječi množici zahvalil.

Slovenci v Trstu so razburjeni, in to po pravici. Niti v svojih cerkvah ne smejo slišati besede božje, ker tako hočejo Židje in tisti, ki cerkve nikdar ne vidijo od znotraj, a imajo slučajno v rokah oblast, namreč denar, s katerim pomagajo kuriti strasti že itak strupenih propalic, bruhajočih gnjev zoper cerkev in vero. Obžalujemo le, da je tudi nekaj zapeljanih slovenskih socialnih demokratov v tej družbi. Še bolj pa obžalujemo, da ima neki slovenski dnevnik jako čudne nazore o krščanskih propovedih in da z objavljanjem teh nazorov bega narod. Če smejo socialni demokrati na javnih shodih ropotati zoper vero, zakaj bi učitelji vere ne imeli pravice, govoriti o krščanskih načelih v socialnem življenju in braniti vero v cerkvi, da se neverska kuga, ki je Trst že itak preveč okužila, še hujše ne razširi? Gotovo bi bili mestni očetje in socialni demokrati prirejali o Pavišiču istotako hrupne ovacije, ako bi bil napravil govore zoper vero, kakor so ga hrupno napadali, ker je govoril za vero. Prav dobro je tedaj posvetila „Edinost“ „Slovenskemu Narodu“, ko je prinesla dne 18. t. m. to-le notico: „Popolno nepoznanje naših razmer in vzrokov, ki gonijo naše dogodke, je pokazal „Slov. Narod“ v svoji brzojavki o izgredih, ki so se vršili te dni v Trstu, ali pa moramo misliti, da mu je antikleikalizem više, nego — naša borba za ekzistenco slovenskega življa na tej važni točki.

„Slov. Narod“ piše: „Združeni agitaciji irredente in socialnih demokratov se je včeraj zvečer posrečilo, uprizoriti velikanske demonstracije to pa toliko laglje, ker tudi na zmerne in miroljubne ljudi ni naredilo dobrega utisa, da ima jezuit don Pavissich, kateri je sicer navdušen Italijan, svoje politične propovedi v cerkvi.“

Mi nočemo nikomur jemati njegovega mnenja in njegovih nazorov in prepuščamo, vsakomur, naj išče svoje sreče, kakor se mu vidi najbolje in najprimerneje. Zato se nočemo spuščati v nikako polemiko z ljubljanskim

listom, ampak konstatujemo jednostavno: da 95 % tržaških Slovencev ne misli tako, kakor je rečeno v tej brzojavki, da odpošiljatelj „Narodove“ brzojavke popolnoma prezira zahteve, kakor jih stavijo stvari same do Slovencev ozirom na potrebno taktiko, da je v Trstu versko vprašanje tako tesno spojeno z narodnim, da niti ni možno ločiti jednega od drugega.

Ponavljamo še enkrat, da puščamo radi vsakomur popolno svobodo v izjavljanju lastnih nazorov, ali v slučaju da so ti nazori v nasprotstvu s pogoji za naše — življenje, naj se ne čudi dotičnik, da gredo njegova in naša pota daleč razsebi.“ Tako „Edinost“.

Zastonj je prišel o. Konstantin v Trst, moral se je vrniti, ne da bi bil imel propovedi. O. Pavišiča so pa socialni demokrati povabili, da naj ima v nedeljo govor v nekem gledališču, kjer bodo lahko nad njim ropotali, kakor znajo na shodih.

Tržaški Slovenci pričakujemo, da bodo naši poslanci osvetlili v državnem zboru tržaške dogodke in napravili vladi propoved, katero je že davno zaslužila.

Načrt nagodbe z Ogersko.

Življensko vprašanje za Avstrijo se je pričelo reševati. V državnem zboru sta dne 20. aprila finančni minister dr. Kaizl in trgovinski minister dr. Bärnreither predložila zakonski načrt o nagodbi z Ogersko, po katerem naj se nagodba ponovi do 31. decembra 1907. Vprašanja o kvoti, ki dela največje preglavice, pa ministri še niso rešili. Po tem nagodbenem načrtu so dovolili Ogri, da se odpravi mlinarski obrat, ki je uničeval naše mlinarje, in da se uredi jednaki železniški tarifi za obe polovici države. To je za našo polovico ugodno. Jako neugodno bode pa vplivala na ljudstvo vest, da se zvišajo davki na pivo, sladkor, žganje in petrolej za 39 milijonov gld., od katerih dobe dežele v zboljšanje gnetnega stanja 10 milijonov goldinarjev. Predloge obsegajo nastopne točke:

Carinska in trgovinska zveza.

Vodilno načelo cele nagodbe je, da sta Avstrija in Ogerska za čas veljavnosti pogodbe jedno jedinstveno carinsko okrožje. Najvažnejše premembe dosedanje carinske in trgovinske pogodbe so naslednje:

Z ozirom na trgovinske pogodbe z zunanjimi državami, veljavnimi do 31. dec. 1903., sta Avstrija in Ogerska vezani, do konca l. 1902. zjediniti se za nov občni carinski tarif. Ako se to do konca l. 1902. ne zgodi, se določi provizoričen carinski tarif, da se bodo mogle varovati koristi domačih producentov pri obnovitvi pogodb z drugimi državami.

Na podstavi čl. X. točka 2. carinskega tarifa z dne 25. maja 1882 (drž. zak. št. 47) dovoljeni mlinarski obrat se s 1. januarjem 1899. razveljavi.

Člen IX. določa mejsebojne obveze obeh državnih polovic v železniškotarifnih vprašanjih, kakoršnih obvez doslej v nagodbi ni bilo. Obe državni polovici sta dolžni, določiti direktne tarife za transitorično blago in odpraviti vse tajne tarife.

Ustrezaje mnogokrat izrečeni želji, se pooblaščajo resortni ministri, da smejo poslati strokovnjake v inozemstvo, kateri sicer ne bodo dodeljeni konzulatom, katere pa bodo konzulati vsestransko podpirali, da dobe vse potrebne informacije, ki bi mogle koristiti trgovini, kmetijstvu in industriji.

Obe državni polovici se zavežeta po dogovorjenih načelih sestavljati in izdajati statistične izkaze o prometu mejnjima.

Po dosedanjih določbah carinske in trgovinske pogodbe se morajo indirektni davki, kateri so velicega vpliva na vse gospodarstvo, nalagati po jednotnih načelih, tako da nobena državna polovica dotičnih davkov ne more samovoljno zvišati. Ogerska je tako zvišanje izvršila na ta način, da je pobirala poseben davek pri prodaji. Nova pogodba opušča to stališče in določa, da sme vsaka državna polovica na svojem ozemlju nalagati na indirektno davke naklade, drugi državni polovici pa pristojna pravica, da tekom jednega leta zviša prvotni davek za toliko, kolikor znaša doklada. Povrnitev davkov za pivo, žganje in sladkor, katere sta obe državni polovici skupno plačevali, bo v prihodnje plačevala dotična državna polovica sama.

Deželna carina in uvažanje cerealij na Tirolsko se odpravi do l. 1903. ali pa se premeni v doklado, katera se pa bo pobirala tudi od tirolskih pridelkov.

Dosedanja carinska in trgovinska pogodba ni imela določb glede prometa z živino, novi načrt pa jih prinaša, in sicer določajo, da se mora napram prometu z živino v obeh državnih polovicah jednako postopati. Ako je živina okužena, je dovoljeno, jo poslati nazaj, od koder je prišla, a če se je od kod kuga zanesla, se sme uvažanje iz dotičnih okrajev omejiti ali ustaviti.

Obe vladi se hodeta glede izdelovanja umetnega vina in polvina dogovorili na jednotno postopanje v varstvo kmetijske produkcije.

Reforma užitnine.

Devet zakonskih načrtov se nanaša na reformo državnega užitninskega davka na pivo, žganje in sladkor ter na zvišanje carine na nerafinirani petrolej. Vlada pravi, da hoče s tem dobiti sredstev za nujne državne potrebe, za izboljšanje financ posamičnih dežel in za izboljšanje položaja dotičnih podjetij potom modifikacije davčnotehničnih določb s posebnim ozirom na manjša podjetja.

Zvišanje užitninskih davkov naj se uveljavi s 1. septembrom 1898. Od dohodkov teh davkov se odkaze posamičnim deželam 10.5 milijonov gld.

1872, 10. oktobra. Deželnim glavarjem kranjskim je bil imenovan dr. Friderik vitez pl. Kaltenegger.

1873, 5. marca, se je izdal za Kranjsko cestni zakon.

1873, 25. aprila. Ljubljansko mesto dobi loterijskega posojila 1,500.000 gld.

1873, 10. maja. Ustanovi se v Ljubljani „Kranjska stavbena družba“.

1873, 29. aprila. Izdal se je zakon zadevajoč uravnavo šolstva in učiteljstva na Kranjskem.

1873, 23. maja, se je izdal zakon o listi porotnikov.

1873, 26. junija, se je otvorila železniška proga od Št. Petra do Reke.

1873, 19. julija. V novomeškem, trebanjskem, krškem in kostanjeviškem okraju je hudo pobila toča 5 milj na daljavo. Škodo so cenili na 723.780 gld. Državni zbor je dovolil 30.000 gld. podpore, milodarov se je nabralo 7.877 gld.

1873, 14. oktobra, je izšla prva številka „Slovenca“.

1873, 24. oktobra. Jezuviti so morali na vladno povelje zapustiti Repnje in so odšli na Koroško.

1873, 4. novembra, se je otvorila nova šola na Barju.

1873, 2. decembra, se je slovesno praznovala 25letnica cesarjevega vladanja.

1874, 28. februarja, se je izdal zakon glede ponavljanih šol.

1874, 19. marca, je umrl kranjski deželni predsednik Aleksander grof pl. Auersperg, star 40 let.

1874, v marcu, so začeli graditi šolo v Ljubljani na Cojzovem grabnu (za 70.000 gld.) in most čez Savo pri Rajhenburgu.

1874, 25. marca, je bil izdan zakon o pravi zemljiških knjig na Kranjskem.

1874, 25. aprila, je bil zopet izvoljen ljubljanskim županom Karol Deschmann, a je odklonil to čast in potem je bil z vzemi glasovi proti dvema županom izvoljen upokojeni vladni svetnik Anton Laschan.

1874, v maju, je vtil zvonar Albert Samassa v Ljubljani najtežji zvon odkar obstoja zvonarna, ki je bila ustanovljena l. 1767.; 64 centov težki zvon so odpeljali s konji na Sv. Goro pri Gorici, kjer ga je blagoslovil nadškof dne 7. junija.

1874, 1. junija, je prišel od zvonarja Hilzerja v Novem Mestu vtili veliki zvon za Šmarjino Goro pri Ljubljani. Za velikim v stolnici je bil ta zvon tačas najtežji na Kranjskem. Tehtal je 52 centov in 48 funtov. Vpregli so 9 parov volov, ki so zvon privlekli v dveh urah na goro.

1874, 28. junija, je dobila 2 zvonova župna cerkev v Zagorju ob Savi; veliki tehta 46 centov in 82 funtov.

1874, 7. julija. Brnski namestniški svetnik Bogoslav vitez pl. Widmann je bil imenovan dvornim svetnikom in voditeljem deželne vlade na Kranjskem.

1874, 23. avgusta, je začelo goreti na Vrhniku. Pogorelo je 29 hiš in 46 gospodarskih poslopij. Škodo so cenili na 32.409 gld.

1874, 24. septembra, izdal se je zakon, zadevajoč novi cestnopolicijski red za Kranjsko.

1874, 14. oktobra, se je slovesno otvorilo novo realčno poslopje v Ljubljani, katero je za 126.430 gld. sezidala Kranjska hranilnica. Navzoč je bil pri otvoritvi naučni minister pl. Stremeyr, ki je v svojem govoru povdarjal, da se s to šolo ne bode germanizovalo.

Dohodki se bodo porabili za zvišanje uradnih plač, za pomnožitev personala davčnih oblastev za pokritje večjih troškov, nastalih vsled novega civilnopravnega reda in za zvišanje dohodkov vojaških gažistov. V te namene bo vlada potrebovala najmanj 23 milijonov na leto, ostanek pa se bo porabljal za podporo kmetijstva, za investicije in za odpravo časnškega in koledarskega kolka, tako da bo treba dobiti na leto 50 milijonov goldinarjev.

Po predloženih načrtih naj se zviša davek na pivo od 167 kr. za hehtoliter in saharometersko stopinjo na 25 kr., davek na žganje od 35 kr. oziroma 45 kr. od litra alkohola na 50, oziroma 60 kr., davek na sladkor od 13 gld. za 100 kg na neto 19 gld. Ako se konsum ne zniža, bi se zvišal dohodek od piva za 17.076.000 gld., od žganja za 14.489.000 gld., od sladkorja za 15.368.000 gld., skupaj za 46.933.000 gld. Od tega zneska pa je odbiti najprej 38 milijonov, kolikor bo znašal diskonto, popust itd., a ker bi se znižal tudi konsum, — vsaj računati je treba s tem — imela bi država v prvih letih okroglih dohodkov 39 milijonov gld., več, kar bi sicer ne zadostovalo, s čimur pa bi se dalo izhajati, ker je neke stvari še možno odložiti.

Odkazovanje državnih dohodkov iz teh davkov slično dohodkom iz osebne dohodarine se omeji do vstetega leta 1909. Od svote 10,5 milijonov dobi Štajarska 567.400 gld., Koroška 173.900 gld., Kranjska 303.900 gld., Goriška 26.200 gld., Istra 23.200 gld., Trst 115.300 gld. s pogojem, da se odpove sedanjim nakladam. Zajedno se deželam zagotovi, da dobe še 15% od svote, za katero preseže dohodek od davka na pivo in na žganje znesek 90 milijonov gld. Davka prosto izdelovanje žganja se omeji, sedanje pavšaliranje davka se odpravi, malim žganjarnam se zviša bonifikacija za 1 gld., pri pivovarnah pa se določi popusta 15% tistim, ki skuhamo do 2000 hektolitrov v gotovi dobi, 10%, ki skuhamo po 5000 hl., in po 5% tistim, ki skuhamo k večjemu do 15.000 hl. Za pivo, kar se ga še ni iztočilo, bo 1. septembra t. l. plačati 83 kr. nakladnega davka od hektolitra.

Za sladkor določa načrt izvozno bonifikacijo 9 mil. gld. Žganje in sladkor, kar se ga rabi za proizvodnjo eksportu namenjenega blaga, bo davka prosta.

Carina na nerafinirani petrolej se zviša od 2 gld., ozir. 2 gld. 40 kr., na 3 gld. 50 kr.

Avstrijsko-ogerska banka.

Na podaljšanje privilegija avstrijsko-ogerske banke nanašajoči se načrti določajo, da ostane banka tudi zanaprej skupna, in da se privilegij podaljša do 31. decembra 1910. Določbe privilegija se nekoliko premené.

Generalni svet sestojal bo v prihodnje iz guvernerja, dveh podguvernerjev in njiju namestnikov in 12 svetnikov. Guvernerje in namestnike imenuje cesar, a ne več na predlog generalnega sveta. Generalne svetnike voli občini

zbor in sicer 6 avstrijskih in 6 ogerskih. Guverner se imenuje za dobo 5 let. Obe vladi bode v prihodnje nadzorovali banko, ne samo da se drži zakonov in statuta, ampak tudi da varuje državno korist.

Vladna komisarja imata pravico, prisostvovati vsem sejam obč. zbora, generalnega sveta, direkcije in posamičnih komitejev, tudi eksekutivnega komiteja, nadzorovati poslovanje in ugovarjati vsem sklepom, če so protizakoniti ali nasprotni državnim interesom.

SVobodno more generalni svet sklepati samo glede obrestne mere, glede diskontne politike — vladni zastopnik pa ima pravico, ugovarjati iz ozirov na državni interes eskomptiranju pod obrestno mero, — glede poročil občnemu zboru in glede službenih razmer bančnih uradnikov, vendar sme vladni komisar ugovarjati premembi sistema plač in penzij. O ugovorih razsoja ministerski svet.

Vodstvo banke ostane v rokah generalnega sveta, določevanje kredita spada v kompetenco direkcij, istotako imenovanje cenzorjev, dotacijski princip se opusti, referent direkcije prevzame funkcije osrednjega nadzornika nad filijalami. Banka je vezana skrbeti tudi za kredit kmetijstva in se v to svrhu da avtorizovanim zastopstvom kmetijskih interesov v raznih deželah tisti upliv, kakor ga imajo trgovske zbornice, mej cenzorje pa je poklicati tudi s kmetijskimi razmerami znane osebe.

Banka mora biti popolnoma pripravljena na plačevanje v gotovini, kakor hitro konča vlada regulacijo valute. S 1. januarjem 1899 mora uvesti kronsko veljavo. Izdajati sme bankovce samo po 50 kron in več, do uvedanja nove valute pa sme izdajati tudi bankovce po 20 kron in po 10 kron. Metalični zaklad bo znašal 520 milijonov goldinarjev.

Od čistega dobička bodo dobivali delničarji po 4%, namesto dosedanjih 7%, zato se pa delniška glavica zviša od 90 na 105 milijonov gld. tako, da se vsaki delnici pripiše iz rezervnega fonda 700 gl. Po odbitju dividende se rezervnim in penzijskim fondom doda 8% čistega dobička, ostanek pa, v kolikor ne presega skupna dividenda delničarjem 6%, se razdeli mej vladi in mej delničarje. Povprek znaša čisti dobiček 7 milijonov gld., od katerih dobe delničarji 5.432.000 gld., vladi pa 1.232.000 gld. Ta dohodek se pa mej Avstrijo in Ogersko ne razdeli po kvoti, ampak po ključu, kateri se določi po bančnih dohodkih iz vsake državne polovice.

Državni dolg v znesku 80 milijonov se z uveljavljenjem privilegija reducira na 30 milijonov, od katere svote ni treba plačati ne dolgov, ne amortizacijske kvote. Ogerska pa plača za to Avstriji 9 milijonov in sicer v 50 letnih obrokih po 180.000 gld., začeni z 1. 1911.

Regulacija valute.

Na nadaljevanje že l. 1892. začete regulacije valute se nanaša več zakonov. Vlada hoče najprej drž. note po 5 gld. in po 50 gld. vzeti iz prometa, da tako pokrije dotični dolg 112 milijonov, ob enem pa hoče vzeti iz prometa salinske nakaznice.

Zneska 112 milijonov neče vlada nadomestiti samo z novim denarjem, ampak predlaga, naj se izda srebrnjakov po 5 kron za 64 milijonov kron, banka pa naj izda bankovcev po 10 kron za 160 milijonov kron.

Zajedno nasvetuje vlada obligatno računanje po kronski veljavi.

Iz državnega zbora.

Prvikrat po velikonočnih praznikih so se zbrali poslanci k seji dne 20. aprila. Videlo se je pa, da se mnogo poslancev ni moglo še ločiti od doma, ker je bilo toliko sedežev v zbornici praznih.

Predsednik je naznanil, da je poslanec dr. Šušteršič odložil mandat. Finančni minister dr. Kaizl je predložil načrte nagodbe z Ogersko. Jako je osupnilo poslance v načrtu označeno povišanje užitninskih davkov. Davek od žganja in piva itd. bode prinašal državi čistih 39 milijonov goldinarjev več, kakor doslej. 10 milijonov dobe

dežele. Ti zvišani dohodki se porabijo za uradniške plače, za odpravo časnškega kolka, za zboljšanje kmetijstva, industrije, trgovstva in obrta. Malim pivovarnam se davek zniža. Davek na žganje se sploh zviša za 30 %, cena petroleju poskoči pri 100 kilogramih od 2 gld. in 2 gld. 40 kr. na 3 gld. 50 kr., sladkor se podraži pri meterskem centu od 13 gld. na 19 gld., ter bonifikacija 9 milijonov za izvoz sladkorja ostane. Vprašanje je, če bode te predloge rešila zbornica. Najbrže bode plesal zopet § 14.

Ministerski predsednik grof Thun je odgovoril na interpelacije glede stroškov za našo mornarico na Kreti in izjavil, da stroški ne bodo znašali 7½ milijonov goldinarjev, ampak nekoliko stotisoč goldinarjev, kateri se bodo zahtevali od prihodnje delegacije.

Finančni minister dr. Kaizl je odgovoril na interpelacijo poslanca Pfeifferja, da je že odredil potrebno, da se bodo troški za obnavljanje vinogradov, uničenih po trtni uši, odpisovali od prihodka, ko se bodo odmerjali davki, to pa tedaj, ako je vinograd obnovil gospodar, ki je bil njegov lastnik pred opustošenjem.

Poslanec Prohazka je stavil nujni predlog, da se urede plače državnim služabnikom.

Nato je prišel na razgovor predlog, da se obtoži Badenijevo ministerstvo. Od desnice ne misli nihče govoriti. Nemci so tedaj na prostoru, ko dvigajo cepce in mlatijo slamo. Začel je nacijonalec Kaiser, ki je govoril že zato tem bolj radikalno, da bi ga Wolfovci ne razkričavali za mlačnega narodnjaka. Slikal je Badenija kot hudodelca, ker je izdal jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. V imenu liberalcev je isto čvekal dr. Gross in v imenu socijalnih demokratov Rieger. Za obtožbo je govoril tudi nemško-liberalni veleposestnik dr. Grabmayr, ki je ob enem vabil barona Dipaulija iz zveze z desnico.

Dne 21. aprila je bilo v zbornici še manj zanimanja, kakor prejšnji dan. Podpredsednik dr. Ferjančič, ki je vodil sejo, se je spominjal umrlega poslanca Guettija. Jako važen za Slovence je nujni predlog, katerega je vložila kršč. slov. narodna zveza o jezikovnem vprašanju. Glasi se: „Ker je dosega narodnega miru v naši državi postala najnujnejša državna potreba, ker je dalje to samo tedaj mogoče, če se pravično in popolno uredi jezikovno vprašanje na temelju popolne ravnopravnosti vseh v Avstriji bivajočih narodov; ker konečno 19. čl. drž. tem. zak. z dne 21. decembra 1867 drž. zak. št. 142 sicer priznava vse narode v Avstriji za enakopravne in vsacemu izmed njih daje neprelomljivo pravo za obrambo in gojitev svoje narodnosti in svojega jezika in priznava enakopravnost vseh v deželah navadnih jezikov, a ker se mora nasprotno konstatovati, da vzlasti od podpisanih zastopani slovanski narodi do današnjega dne hudo pogrešajo popolne in umne rabe in izvršitve tega drž. tem. zakona, predlagajo podpisani: Visoka zbornica skleni:

Visoka vlada se pozivlje brez odloga predložiti predloge zakonov v izvršitev 19. čl. drž. tem. zak. dne 21. dec. 1867, drž. zak. št. 142 v ustavno obravnavo.

Ta predlog se izroči jezikovnemu odseku 48. članov, ki ga voli cela zbornica.

V formalnem oziru naj se ta predlog obravnava z vsemi po § 42. poslovnega reda dovoljenimi okrajšavami.

O obtožbi Badenija so potem govorili poslanci Hoeger, Straucher, Pfersche in Türk. Med Pferschejevim govorom je Čeh Březnovski zdražil Nemce, ko je pokazal pipec, s kakršnim je enkrat Pfersche mahal po zbornici. Türk se je pa posebno odlikoval s tem le domoljubnim (!) stavkom: „Ako bi se tudi razdrla avstrijska država; nam Nemcem ostaja veliko nemško cesarstvo, kjer vemo da imamo trdno oporo, kjer vemo da nas naši bratje sprejmo v odprto naročje.“

Vojna na Kubi.

Vojna je gotova. V Washingtonu se je doseglo zjedinenje med senatom in zbornico zastopnikov dne 19. t. m. in zato je vojna med

1874, sredi oktobra, je župnija Bela Cerkev na Dolenjskem praznovala 800letnico svojega obstoja.

1874, 18. oktobra, je bila posvečena nova župna cerkev v Železnikih in 25. oktobra cerkev v Zagorju ob Savi.

1874, v novembru. Deželna vlada je kupila za 55.000 gld. od Viktorja Jermala grajščino v Begunjah (Katzenstein), kamor je premestila kaznjence iz Lankovica.

1874, 17. decembra, je dobila mestna župna cerkev v Idriji 4 nove zvonove, katere je vtil Samassa v Ljubljani. Veliki zvon tehtal 46 centov.

1875, 28. januarja, je umrl v Ljubljani čislani rodoljub, predsednik „Slovenske Matice“ in deželni odbornik dr. Etbin Henrik Costa, star 43 let.

1875, 15. februvarja, je umrl Fidel Trpinec, grajščak na Fužinah. Porojen je bil v Kranju l. 1799. Fužine je kupil l. 1826. Bil je podjeten mož in ustanovil je več tovarn.

1875, 2. aprila, so začeli v Ljubljani porirati poslopje carinskega urada.

1875, 30. maja, je bil od cesarja določen za ljubljanskega knezoškofa stolni prošt dr. Ivan Krizostom Pogačar.

Španijo in Zjedinjenimi državami skoraj gotova. Obe zbornici sta soglasno sklenili, da se Kubi ne prizna samostojnost, ker bi Zjedinjene države ta otok rade dobile za se. Vsa sredstva se porabijo, da se Španija v to prisili. Predsednik je moral sklepa obeh zbornic potrditi. Kot vzrok vojni se navaja potop ladije „Maine“, češ da je to zakrivila Španija. V Madridu je kraljica razglasila prestolni govor, v katerem se priporoča narodu, da naj varuje prestol in reši domovino ter naj se dovoli vladni vsa sredstva, da se reši Španije čast. Dne 20. t. m. je predsednik Mac Kinley potrdil kongresove resolucije. Precej nato je poslal amerškemu poslaniku Woodfordu v Madrid ultimumatum, da ga izroči španski vladi. Tirja se, da naj Španija odpozove svojo vojsko in brodovje s Kube in kubanskih vod. Postavil se je za odgovor Španiji obrok, ki poteče danes opoldne. Španski poslanik Bernabé je precej dne 20. t. m. zvečer ob 1/2 8. uri zapustil Washington.

Igrala bode mornarica glavno vlogo. Naj navedemo nekaj podatkov o vojnem brodovju obeh držav. — Špansko brodovje šteje izmed popolnih, za vojno pripravljenih ladij 8 oklopnih, 7 križark, 14 torpedovk za topove in 12 navadnih torpedovk. Poleg teh ladij, na katere samo se more ozirati v boju z modernim sovražnim brodovjem, imajo Španci še precej slabših križark in torpedovk, ki bi v vojnem času ovirale sovražno trgovino in pomorski promet. Med španskim mornariškim osebjem je 1 admiral, 11 višjih in nižjih častnikov in 22.458 mornarjev. — Brodovje Zjedinjenih držav pa šteje 7 oklopnih, 13 križark, 6 modernih in 13 starih monitorjev, 1 dinamično križarko in 9 torpedovk. Vrh tega ima tudi ameriška mornarica več starih križark in torpedovk, ki se pa seveda v modernem vojevanju ne morejo rabiti, pač pa bodo skušale zavirati špansko trgovino, za kar je odločenih tudi 32 križark. — Osojbe ameriške mornarice obstoja iz 545 častnikov in 10.000 mornarjev, vendar se je to število zadnji čas precej močno pomnožilo. Iz tega je razvidno, da sta na oklopnih obeh državah skoro jednako močni, da pa presega Amerika Španijo v križarkah in nasprotno Španija Ameriko v torpedovkah. Če bodo monitorji pri svoji pičli hitrosti (novejši 10—13 morskih milj in starejši 5—7 morskih milj v jedni uri) Amerikancem kaj veliko koristili, to še ni gotovo. Porabili jih bodo menda za obrambo pristanišč. — Kar se tiče mornarskega osebja, se ne more reči, kateri državi gre prednost, kajti take izurjenosti, kakor jo ima n. pr. angleška, ruska, ali nemška mornarica, ne dobimo niti v Španiji, niti v Ameriki; saj v začetku se bode pogrešala tista gotovost v vojnih operacijah, kakor jo imajo omenjene države. Toliko je pa gotovo, da presega španska mornarica ameriško v disciplini in izurjenosti.

Reči se mora o vzroku vojne, da so denarja žejni Američani, katerim diše lepi kubanski o-hodki, natvezili zoper vso pravico Španiji to vojno na vrat. Hujskali in z denarjem podpirali so že dolgo poprej kubanske vstaše in sploh iskali povoda za vojno, da si prisvoje Kubo. Simpatije pravičnih ljudij so tedaj na strani Španije. Da je naš cesarski dvor že itak naklonjen španski kraljici, se razume. Na Evropo bode ta vojna imela velik vpliv. Zjedinjene države imajo 23.000 trgovskih ladij, Španija le 1470. Ker bodeta obe vojski napadali tudi trgovske ladije, bode promet jako težaven. Ameriške ladije ne bodo mogle dovažati v Evropo pšenice in cena žitu bode pri nas poskočila. Že te dni se je cena žitu na Angleškem silno zvišala. Za našega kmeta ta vojna tedaj ne bode imela slabega nasledka, brez dvoma bodo pa glavni dobiček odnesli židovski veliki prekupci.

Izvirni dopisi.

Iz Novega Mesta, 18. aprila. V „Slovenskem Narodu“ št. 79 ocenil je neki „Sch“ zadnji glasbeni večer, pri katerem je prvič nastopil zbor „Glasbene Matice“ v Novem Mestu. S to oceno se sicer strinjamo, kar za-

deva posamezne točke, da bi pa „Sch“ imel tudi pravico, udrihati kakor bi se mu zljubilo po „Dolenjskem pevskem društvu“, to pa vendar ne gre in ga v tem oziru najodločneje zavračamo.

Gospod „Sch“ trdi, da se je pri koncertih, prirejenih od „Dol. pevskega društva“, bilo vedno bati „poloma“ ter da je občinstvo moralo tudi s takimi koncerti zadovoljno biti, saj je bilo to, kar se mu je nudilo, vendar bolje, nego nič. G. „Sch“ menda pri koncertih „Dol. pevskega društva“ sploh ni bil navzoč, ali pa ne ume stvari pravilno razsoditi, kajti sicer bi moral resnici na ljubo reči, da so se koncerti vsikdar z ozirom na število pevcev prav dobro obnesli; čemu torej toliko strahu pred vednim „polomom“? Peli so se lepi, novi in tudi težavni zbori, kakor na primer: „Ljubica“, Hajdnovo „Stvarjenje“ itd., tako precizno, da je pač vsakdo že davno lahko spoznal zmožnosti g. Hladnika kot pevovodje, razložek mej „Stvarjenjem“, katero je pelo poprej „Dolen. pevsko društvo“ in mej „Stvarjenjem“, katero smo slišali od zbora „Glasbene Matice“, tiči jedino le v tem, da je pel poprej maloštevilen, sedaj pa močan velik zbor.

Gospod „Sch“ menda tudi ni pomislil, da je s svojim dopisom pričel kopati grob „Dol. pevskemu društvu“, katero bi se morebiti prav kmalu pogrešalo, ako bode res moralo prenehati, kajti dobro poznavajoč tukajšnje razmere, se res bojim, da ne bi morebiti sedaj previsoko švigajoči plamen za „Glasbeno Matice“ mahoma pojenjal in popolnoma ugasnil. Pomozi Bog, da se to ne zgodi, kajti ne bilo bi potem o „muzikalnem Novem Mestu“ ne duha ne sluha! Razdirati je seveda lahko, a drugače je, nekaj vzdržati, in zaradi tega pač svetujemo, oziroma priporočamo slavnemu odboru „Dolenjskega pevskega društva“, da se kakor dosedaj tudi v bodoče vedno krepko drži in svojo pot hodi, ne mislimo pa s tem reči, da naj ne sodeluje z „Glasbeno Matice“, marveč da naj ima svoje pevske vaje in naj prireja svoje koncerte, katera želja je že s tem utemeljena, da se stari, izvežbani pevci ne bi radi hodili samo dolgočasit k vajam „Glasbene Matice“, kjer je pouk v petju še le prvoten, in nadalje je treba uvaževati, da bi se podporni člani „Dolenjskega pevskega društva“ kmalu naveličali plačevati članarino, ako bi društvo popolnoma nehalo samostojno nastopati.

Politiški pregled.

Poslanca Povšeta je mesto odstopivšega poslanca dr. Šusteršiča izvolila slov. krščanska narodna zveza v svoje načelstvo.

Finančni minister dr. Kaizl je bil dne 20. t. m. v okraju Smihov-Karlin izvoljen z veliko večino državnim poslancem. Nasprotoval mu je dr. Gregor in zbiral proti njemu nezaupnice v svojih „Narodnih Listih“, a Čehi ga niso poslušali.

Dr. Ebenhoch je imenovan dež. glavarjem gorenjeavstrijskim.

Grof Badeni, bivši ministerski predsednik, kandiduje baje na mesto pokojnega poslanca Horodiskega za državni zbor. Stranka Stojalovskega bode proti njemu podpirala kandidaturo maloruskega poslanca Romanczuka.

Škof Flapp se mudi v Rimu. Liberalni časniki trdijo, da bode pri papežu nastopil proti tržaškemu škofu Šterku. Dalje se piše, da je prišla v Rim pritožba tržaških duhovnov zoper škofa Šterka in škofovo opravičenje, in da se kardinal Rampolla o tržaških zadevah posvetuje z avstrijskim poslanikom.

Drugi nižjeavstrijski katoliški shod bode dne 29. in 30. novembra t. l.

Shod Slovanov na Dunaju je sklenilo prirediti meseca maja ondotno „Češko-slovansko društvo“, kar Nemcem ni všeč.

V Pragi se je 19. t. m. štiridesetletnica hrvatskega uradnega jezika v Banovini slovesno praznovala. Slavnosti sta se vdeležila poslanca Spinčić in dr. Potočnjak in 14 čeških poslancev. Govori raznih slovanskih odličnjakov so vneli za vzajemnost slovansko. Med mnogobrojnimi brzojavi je bil tudi brzojav biskupa Strossmayerja.

V narodnem gledališču je bila slavnostna predstava.

Deputacija praškega občinskega sveta je bila pod vodstvom župana dr. Podlipnega dne 18. aprila v avdijenciji pri cesarju. Deputacija se je zahvalila cesarju v imenu mesta Prage, da je sankcioniral Pragi dovoljeno subvencijo v znesku 2 milijonov gld. Potem je predložil župan Podlipny v imenu prebivalcev češkega kraljestva prošnjo, da naj vsaj nekaj časa v letu biva cesar v Pragi, ali pa naj določi, da bode ondi stalno bival kak član cesarske hiše. Dalje je prosil župan, da naj se Pragi podare prostori, na katerih so nekdanje stale utrdbe mesta, ker jih občina nujno potrebuje, in, da bode ista mogla izvršiti svojo nalogo v prosep mesta, naj se dovoli izdatna subvencija ali enkrat ali pa v obrokih. Župan dr. Podlipny je govoril po češko in cesar mu je tudi odgovoril v češkem jeziku rekoč: „Z zadovoljstvom jemljem na znanje izraz Vaše zahvale in Vas zagotavljam, da s toplim sočutjem zasledujem velike naloge, katere hoče izvesti mestna občina praška. Moja vlada si bode prizadevala, rešiti vprašanje, da se podeli še večja podpora v ta namen z ozirom na denarno stanje države. Zdi se mi, da sicer to ne gre, da bi se utrdbeni prostori na Hradšinu brezplačno odstopili mestni občini, vendar bodem ukazal svoji vladi, da se doseže med njo in občino sporazumljenje glede te stvari, na katero obračam vso svojo dobrohotnost. V prošnji, naj bi bival kak član cesarske hiše stalno v Pragi, vidim izraz dinastičnih čutil kraljevega mesta Prage, ki me napolnjuje z radostjo in rad bodem uvaževal to željo.“ Nato je cesar govoril še s posameznimi člani deputacije in vsprejel spomenice o predloženih prošnjah in ko se je deputacija poslavljala, je rekel cesar po češko: „Zahvalim se Vam še enkrat, gospoda moja.“ Deputacija je šla potem k ministerskemu predsedniku grofu Thunu in finančnemu ministru dr. Kaizlu. — Ali bi ne bilo dobro, da bi tudi slovenska deputacija predložila enkrat cesarju naše težnje, zlasti prošnjo zaradi vseučilišča v Ljubljani?

Crispi, glasoviti slepar, ki je zapravljal Italiji že toliko državnih novcev v svojo korist, je zopet izvoljen poslancem. Najbrž je podkupil volilce z državnim denarjem. Taka je morala v deželi, kjer napredek požira krščanstvo!

Domače novice.

Volitve za ljubljanski občinski svet.

Nemci so preteklo soboto zopet zbornali shod svojih volilcev v kazino. Došlo je nad 200 volilcev, katerih vsakdo je delaven agitator. Na shodu so močno ropotali nemški profesorji. Socijalnim demokratom se je prepustil tretji razred, druga dva razreda pa „Kranjski hranilnici“, sprednji straži nemških naskokov na Slovence. Shod je postavil te-le kandidate: I. razred: ravnatelj kranjske hranilnice Jožef Luckmann in tovarnar Avgust Dreise, (luteran, ki po farovžih peči dela). II. razred: Artur Mahr, učitelj na trgovski šoli (in 17letni prijatelj dr. Tavčarja) ter Alojzij Džimski, hranilnični uradnik (in duša kazinotov). III. razred: Franz Pock, načelnik (!) — gostilničarske zadrage. Najorginalnejša med vsemi kandidaturami se nam zdi ona v tretjem razredu. Tu kandiduje mož, ki je bil še za časa zadnje državnozborske volitve zvest oproda narodne stranke in vnet agitator proti svetniku Vencajzu. Kot zaupni mož in v imenu gostilničarjev je na shodu priporočal posl. Kušarja. Mož je zdaj socijalni demokrat in kandidat Nemčurjev. Slovenski gostilničarji v Ljubljani bodo komaj še veselili tega svojega načelnika. Nemška kandidatna lista je že nalepljena na voglih, čujemo pa, da izdajo Nemci kot limanice oklic na volilce tudi v slovenskem jeziku. V nemškem oklicu se bahato povdarja skrb: „für das allgemeine Wohl der Stadt.“ — Zaupni možje narodne stranke so dogovorno z vodstvom narodne stranke postavili nastopne kandidate: za III. volilni razred sta gg. Anton Klein in Josip Kozak; za II. volilni razred gg. Ant. Komovec, dr. Danilo Majaron, And.

Senekovič, Ivan Šubic in Anton Svetek; za I. volilni razred gg. dr. Mat. Hudnik, dr. Valentin Krisper, Elija Predovič in kanonik Ivan Sušnik.

Ker uzorno disciplinirane nemške čete neutrudno agitujejo s pomočjo „Kranjske hranilnice“ za nemške kandidate in je tedaj nevarnost, da bi moral župan Hribar, ko bi se začela nemška beseda v mestnem zboru, vsled znanega zagotovila odstopiti, ne moremo umeti otročje lahkomišelnosti narodne stranke, da ji še vedno ni dosti mar, če tujec zavrta luknjo v slovensko ladijo. Noče se narodna stranka tudi v tem trenutku nevarnosti postaviti na občeslovensko stališče, če tudi vidi nasproti postavljeno združeno Nemštvo, noče imeti slovenskih kandidatov, ampak le strankarske „narodne“ kandidate, noče na nobenem shodu poprašati slovenskih volilcev za mnenje, kakor so si upali storiti Nemci pri svojih, ampak do ločuje kandidate po nekaterih zaupnikih, katere si je vodstvo samo izbralo. S tega njenega strankarskega stališča se le more umevati, da je postavila take kandidate, kakor je svinjski trgovec Elija Predovič v prvem razredu, in da je izbacnila primarija dr. Vinka Gregoriča, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen kot kompromisni kandidat obeh narodnih strank. Kdo bi bil boljši kandidat za I. razred, ali dr. Gregorič, ali E. Predovič — to sodbo je izreklo že splošno mnenje po mestu. Pri resnosti položaja, ko je treba združiti za dobre slovenske kandidate vse domače moči, pa prihaja še „Slov. Narod“ in se bahato bje ob prsi, da narodna stranka lahko že sama potolče Nemce. Pri taki izizzivalni bahariji, ki je zlasti sedaj, ko so šteti glasovi, jako neumestna, treba precej samozatajevanja od strani vseh Slovencev, ki niso somišljeniki „Narodne tiskarne“. Naj bo, požrmo žaljenje! Nam je čast in prospeh slovenske Ljubljane prva stvar, zato kličemo: Slovenci, v dne 25., 27. in 29. t. m. k volitvi vsi do zadnjega moža za slovenske kandidate!

Zaplemba. Zadnja številka „Slovenskega Lista“ je bila zaplenjena, ker smo priobčili doslovno obtožnico k značilni kazenski razpravi o demonstracijah v ljubljanski „Zvezdi“. Priredili smo potem drugo izdanje. Po končani kazenski razpravi bomo obširno poročali o stvari.

Osebnosti. Profesor na novomeški gimnaziji g. Luka Pintar je imenovan skriptorjem licealne knjižnice v Ljubljani. — Namestni učitelj na ljubljanski nižji gimnaziji g. dr. Josip Pipenbacher je imenovan pravim učiteljem na državni gimnaziji v Novem Mestu. — Dolgoletni župan v Cerkljah g. Andrej Vavken, izvrsten učitelj in skladatelj, je v ponedeljek dopoldne umrl.

Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je poslal „Slovenski krščanskosocijalni zvezi“ tole krasno pismo: „V Dubrovniku, 11. aprila. Spoštovani predsednik! Srčno se zahvaljujem, da ste se me spomnili in tako lepo, res v pravem krščanskem duhu mi čestitali. Iz vsega srca bom Vaš in veselo podpiral Vašo zvezo in prelepe njene namene. Mislim in upam, da stoječi na temelju krščanskem si ne bomo ostali ptuji, ampak da bomo v tesni zvezi delali na čast Božjo, za zmago krščanskih načel pa za to na korist milega nam naroda. Ne morem Vam povedati, kako me veseli in tolaži, ko vidim, da je toliko slovenskih mož v resnici in iz srca zauzetih za Boga, za Gospoda Jezusa in za Njegovo kraljestvo! A ko to gledam, hvalim Boga in ne bojim se za prihodnost dragega in milega mi naroda mojega. Na teh tleh ne bodo vspevale nekrščanske, pa za to tudi neslovenske rastline iz ptujstva med Slovence donesene. Ne, ne bodo vspevale, zamrle bodo! V tem upanju pozdravljam in blagosloviljam Vas in Vašo zvezo vsem udani t. Anton Bonaventura, škof.“

O knezoškofu dr. Jegliču se piše „Zgodnji Danici“ iz Sarajeva, da ga ondi Bošnjaki težko pogrešajo. Poprej je bila njegova soba ob enem sodišče, bolnica, advokatska pisarna i. t. d. Zmerom je bilo pri njem polno ljudij: jeden je vprašal za svet, drugi je prosil pomoči v nadlogi, tretji zopet, da mu reši kako družinsko

zapleteno zadevo. „Kje je naš Presvitli?“ vprašujejo Bošnjaki tužno. — Kranjski Slovenci smo lahko veseli, da pride med nas mož toli blagega srca.

Profesor glasbe g. Matej Hubad na potu v inozemstvo. Piše se nam z Dunaja: „Poročali smo že, da je g. Hubad dovršil svoje glasbene študije na dunajskem konservatoriju z odliko Dne 15. t. m. poslavljaj se je od „Slovenskega pevskega društva“ na Dunaju, kateremu je bil poldrugo leto zborovodja. Društvo priredilo mu je v dvorani hotela „goldenes Kreutz“ mnogo-brojno obiskano odhodnico. — Ne le samo člani pevskega društva, temveč odlična družba vseh slovanskih narodnostij je prišla poslovit se od našega, vsem dunajskim Slovanom dragega rojaka. Poslavljaj se je prvi od njega društveni predsednik vseučilišni profesor dr. Murko, vabeč ga nazaj na Dunaj, kjer ga čaka baje širji dekrog, kot v domovini. Napivalo se mu je potem v imenu naše „Slovenije“, hrvaškega „Zvonimira“, srbske „Zore“ in drugih društev in dame pevskega zbora podarile so mu pa častno darilo: dragoceno orhestralno partituro oratorija sv. Ljudmile. Poleg tega pelo je „Slov. pevsko društvo“ več zborov in g. stud. med. Matovšek slavil je v svojih humoristiških kupletih odhod slavljence vsem navzočim na veliko veselje. Bil je resnično lep večer ne le samo za našega rojaka prof. Hubada, temveč za vse navzoče muzikalno izobraženo občinstvo, posebno za nas Slovence, ki smo se veselega srca radovali za slug in odlikovanja našega nam milega rojaka.“ Tako nam piše dunajski poročevalec G. prof. Hubad je prišel pred tremi dnevi v Ljubljano in odbor „Glasbene Matice“ se je dogovoril z njim, da nastopi zopet svojo službo pri „Glasbeni Matici“ pričetkom prihodnega šolskega leta. Prof. Hubad podaril bo plod svojega učenja in dela svoji domovini — in ne bo se udal syrenskim glasovom, kateri mu bijejo danes na ušesa. — Pred pa ko nastopi gosp. prof. Hubad delovanje v zavodu, podal se bo na učno potovanje, in sicer namerava obiskati bogate muzikalne zaklade v Draždanah, Lipsiji, Pragi, Berlinu, Varšavi, Petrogradu, Moskvi, Kijevu, Lvovu in Krakovem in s tem dopolniti svoje muzikalno obzrje. Prišel bo naš vrlji rojak, dovršeno izobražen, kot prvi izmed muzikalno izobraženih Slovencev v domovino in nadaljeval bo pred sedmimi leti tako uspešno pričeto delo, — da je zaslovela „Gl. Matica“ kot najimenitnejši avstrijski glasbeni zavod. Prof. Hubad je dobil pa tudi od ministerstva častno nalogo, prirediti pripravno pesmarico za ljudske šole, ki naj bo temelj poznejši glasbeni vzgoji. Tudi o tem si bo pridobil na svojem potovanju izkušnje in potrebnih navodil, da dovrši delo, katerega šola silno potrebuje. Veseli nas častno in uspešno javno delovanje našega rojaka na Dunaju, a veseli nas še bolj, da Hubad je in ostane naš — in le naš!

Gosp. Ignacij Borštnik bode, kakor se nam poroča iz povse zanesljivega vira dne 1. junija t. l. izstopil iz zaveze članov hrvatskega gledališča. Vzrok temu je — premalo posla. Odkar je g. Borštnik angaževan v Zagrebu, imel je priliko nastopiti samo 150krat, a ta neznatni posel se nikakor ne strinja z ambicijo odličnega umetnika. Poznana stvar je, da človek brez dela nazaduje in propada. Zato se je odločil pavzati pol leta, ter se temeljito pripraviti za uloge „Richard III.“ — „Strašilo“ — „Sovražnik ljudstva“ — „Oče“ — „Marija Magdalena“ — „Trilby“ — „Propad Sodome“. — Gosp. Borštnik se bode skoro gotovo v Ljubljani učil navedeni repertoar. Ako si gosp. Borštnik izbere za svoj študij res Ljubljano, kjer ima toliko oboževalcev, potem menimo, da se pač ne bo uprl želji slovenskega gledališkega občinstva, ter da bode kot gost čisto nastopil na slovenskem odru. Upamo, da intendant slovenskega gledališča ne prezre te ugodne prilike, ter da stori vse, da dá slovenskemu odru nazaj njega, ki je bil časih ponos njegov.

Potres. Dne 17. aprila zvečer deset minut pred polnočjo je bil v Ljubljani precej močen potres, nekoliko slabši, kakor je bil potres v juniju lanskega leta. Ljudje so se večinoma vzbudili in prestrašili in nekateri so bežali na ulico, škode pa potres ni naredil. Čutili so ga tudi na

Gorenjskem in Notranjskem ter Spodnjem Štajarskem. Sunki so bili v Ljubljani navpični, kar se je dokazalo tudi s tem, da je potres vodoravna nihala pri seismografu v realki vrgel na tla, navpična nihala so pa določno zaznamovala gibanje zemlje, ki je trajalo 15 sekund.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani je poslala poslanski zbornici na Dunaju peticijo občina Črnomelj. Slovenske občine, posnemajte jo! Dobro bi bilo, da bi vsi slovenski časopisi v tem smislu prčeli dramiti zaspane občine.

Koncert Mařenke Ševčikove. Obča priljubljenost gospice koncertantije je zagotovila najlepši uspeh koncerta, kateri v istini ni izostal. Obsipana pri vstopu v dvorano po nebrcu malih šopkov iz rok navzočih dam in obdarovana po velikem šopku in vencu se je gospica koncertantinja prepričala vnovič o simpatijah, ki si jih je pridobila v teku svojega delovanja na odru slovenske opere. Koncert se je pa obnesel tudi v umetniškem oziru in povdarjati je pred vsem odličnost podanega vspeveda. O finem okusu in noblesi duha je pričala vsaka pojedinih točk koncertnega programa, počenši od klasične arije „Ah perfillo!“ Beethovena in Mozarta ljubeznjive muze, tja do modernih skladateljev Griega in Hoffmeisterja, čeških romantikov Dvořaka in Smetane in ruskega romantika Čajkovskega. Nestor slovenskih skladateljev Foerster je bil zastopan po dramatiški pesni iz mladih svojih let „Pri oknu“, zloženi na besede S. Jenka. Koncertantinja gospica Ševčikova je podala svoje arije in pesmi v dovršeni obliki, s temperamentom v prednašanju, s prisrčnim, prikupljivim čarom svojega glasu. Dodala je ob koncu vspeveda narodno pesem „Rožmarin“ iz Foersterjeve zbirke „Triglav“. Sijaj prelepega večera sta pomnožila gospoda Junek in Hoffmeister, ki sta podala v skrbni interpretaciji dva stavka iz Griegove sonate za cello in klavir, Dvořaka „Gozdni mir“ in Popperja „Vito“. Gospodov Juneka in Hoffmeisterja igro gre v vsakem oziru toplo pohvaliti in smelo rečemo, da sta se zaslužno delila s koncertantinja za uspeh. Gospod Hoffmeister se je izkazal vrhu tega kot čutapolni, diskretni salonski spremljevalec na Stinglovem klavirju, koji je postavila tukajšnja zaloga klavirjev bratov Lorenz.

Dva shoda prirede jutri ljubljanski krščanski socijalci. Ob 1/2 10. uri dopoldne je na vrtu tukajšnjega „Rokodelskega Doma“ v Poljskih ulicah ljudski shod, na katerem se bode razpravljalo o obrtnih sodiščih z ozirom na delavce in o položaju stavbinskih delavcev. Ob 3 uri popoldne je v Vodmatu pri Janezu Zupinu (št. 38) javen društveni shod.

Prihod slovenskih vojakov s Krete. Danes teden je v puljskem pristanišču zopet stopil na avstrijska tla drugi bataljon 87. pešpolka. Vrnivše se vojake je pozdravil vojni minister, kateri jim je izrekel cesarjevo zahvalo, polkovniku Guzeku je izročil red železne krone tretje vrste, stotniku vitezu Jedinu pa vojaški zaslužni križ. K vsprejemu so došli tudi poveljnik tretjega voja Succovaty, kontreadmiral Hinke, polkovnik Sulha, mnogo častnikov in občinstva.

V Kamniku je bil izvoljen županom g. Luka Bergant, svetovalci so gg.: Franc Fischer, Josip Orel in Janez Potočnik.

Legar je zopet znašlo c. kr. okrajno glavarstvo celovsko. Preteklo nedeljo bi bil moral govoriti, kakor smo poročali, na shodu v Farni vasi pri Pliberku državni poslanec č. g. Lambert Einspieler. Glavarstvo je shod prepovedalo radi — legarja. Ko je lani imela „Südmarcha“ shod nad Humborgom pri nekem gostilničarju, katerega sosed je imel več oseb bolnih na davici, isto glavarstvo ni prepovedalo shoda.

Iz Kranja nam prihajajo pritožbe, da se mora ondi nekega zdravnika neštevilnokrat prositi, predno se potruji do bolnikov. Dne 6. t. m. zbolela je ondotnemu obrtniku R. edina hčerka. Mož je šestkrat šel prosit zdravniške pomoči, a dotični zdravnik, je prišel se le čez 26 ur, ko je bila že vsaka pomoč prepozna. Tako postopa omenjeni zdravnik sešeno rad proti revnejšim, kar je tembolj obsodbe vredno. Mi svetujemo

prizadetim, da tako nečloveško ravnanje primerno ožigosajo s pritožbo na pristojno oblast.

Socijalnodemokratski shod v Šiški se ni posrečil, ker so rudečim bratcem zopet pokvarili načrte krščanski socialci. Kmetje so socijalnodemokratskim postopacem prav pošteno zabavljali.

Notarska zbornica, ki ima svoj sedež v Ljubljani, ima še vedno nad uradom samonemški napis. In to trpe slovenski notarji? Proč s samonemškim napisom!

Domača umetnost. Slovenski izdelovatelj orgelj g. Goršič v Ljubljani je dodelal krasne nove orglje za Mokronog na Dolenjskem. — G. Anton Rovšek, nadarjeni kipar v Novem Mestu, je postavil res umetno izvršen tabernakelj z ozadjem v romanskem slogu za cerkev v Starem Trgu pri Kočevju. Slovenci, podpirajte svojce!

Slovenska mestna višja deliška šola v Ljubljani. Dolgo se čaka, kdaj bode ravnateljstvo naše slovenske višje dekliske šole naredilo potrebne korake, da se uvede poleg slovenščine na tej slovenski dekliski šoli še kak slovanski jezik. Ne vemo, kako je to, da se še ni storil ta korak, ko imamo deklisko šolo že drugo leto. To naj je slovensko ali slovansko vzgojevališče, ko se niti milozvočni srbski, niti kak drugi slovanski jezik ne poučuje! Moralo bi biti med prvimi točkami programa, vzgajati naše ženstvo v slovanskem duhu, katerega žalibog pri nas jako pogrešamo. Drugič pa tudi zistem slovanskih šol ni tako slab, kakor se misli. Saj ni treba vseh šol po nemškem ali francoskem kopitu! In toraj bi bilo pričakovati, da se v zavodu, na katerem je ravnateljstvo in sploh vse učno osebje slovensko, uvede še kak slovanski jezik poleg francoščine, nemščine in italijanščine! Morebiti vendar ne prija komu, ko sliši gojenke slovenske mestne višje dekliske šole po sprehodih in drugodi čebljati — nemški.

Iz trgovskih krogov ljubljanskih se nam piše. „Članek, katerega je objavil „Slovenski List“ v velikonočni številki o trgovskih razmerah, je popolnoma resničen in nam jako ugaja. Dobro bi bilo tudi, da bi prišlo v trgovski stan nekoliko več stanovskega ponosa. Zakaj je predsednik naše trgovske zbornice mož, ki ne zastopa zadosti čvrsto naših interesov? Zato, ker se sami ne brigamo, da bi volili takega moža, ki dobro razume sedanje trgovske težnje. Načelnik trgovskega gremija mora biti trgovec, ki se je kaj učil in ima v rokah dokaz o trgovski sposobnosti! Na to moramo gledati, ne pa, da uganjamo osebni kultus, sicer zaostanemo popolnoma za drugimi deželami. Ako bi se ustanovila slovenska trgovska zveza, bi bilo tudi jako koristno, da bi se zvečer, ko se zapro prodajalnice, shajali trgovci dvakrat ali trikrat v tednu k trgovskim strokovnim predavanjem. Tu bi se trgovci tudi dogovarjali o raznih perečih vprašanjih, ki se tičejo prospeha trgovskega stanu, zlasti v Ljubljani. Povišali bi sestanki našo veljavo, razširili nam obzorje v trgovskem svetu in poskrbelo bi se lože za dober naraščaj našega stanu. Poleg skupnih stanovskih interesov bi slovenske trgovce vezala tudi trdna vez rodoljubja. Misel o trgovski zvezi je izvrstna in ne sme zaspiti.“

Premembe v zdravstvenih okrožjih. Dosedanji zdravstveni okrožji ljubljansko in šmarijsko prenehata ter bodo od dne 1. julija t. l. namesto njiju tri nova zdravstvena okrožja, namreč ljubljansko I., ljubljansko II. in grosupeljsko okrožje.

Banka „Slavija“ je pristopila „Šolskemu Domu“ v Gorici kot ustanovnica z zneskom 100 gld. „Soča“ se njej in g. Ivanu Hribarju zahvaljuje, pravi pa, da ne more prikriti mnenja, da bi „Slavija“ lahko mnogo več storila z ozirom na vsetransko podporo v Slovencih. Tudi mi ne vemo, zakaj je „Slavija“ zadnja leta zadržala svoj mošnjiček, ko je nekdanje izdatno podpirala narodno stvar na Slovenskem.

V karlovško infanterijsko kadetno šolo se bodo v jeseni sprejemali mladeniči 14 do 17 let stari, ki so dovršili 4 razrede gimnazije ali realke. Ako ima kak prosilec v latinščini ali grščini slab red, se mu pregleda.

Drobne vesti. V Ljubljani dobimo vremensko hišico. — Znani profesor Knapič je izvoljen v Celovcu podpredsednikom „Šulvereina“. — Prva kukavica je letos zakukala v ljubljanskem mestnem gozdu Podturnom 12. t. m. — Prispevki za Čehovinov spomenik znašajo čez 3200 gld. — Za spodnještajarski jubilejni zaklad, ki ima lepi namen podpirati revne slovenske dijake, se je doslej nabralo 10.000 kron. — Posebna pota za kolesarje napravljajo ob državnih cestah v celovski okolici. — Občni zbor „Südmarke“ bode začetkom septembra v Celovcu. — Južnoštajarska hranilnica, ki je v slovenskih rokah, je imela v letu 1897. dobička 11.640 gld. 91 kr.

Državni telefon zlorablja v Trstu v irendentistiške svrhe. Po nekaterih hišah se nahaja pod napravo telefona tablica z napisom „5 kr. za Lego nazionale“. Kdor da 5 kr. za „Lego“, sme telefonirati. Ali bi se v Ljubljani ne dalo kaj sličnega napraviti za „Družbo sv. Cirila in Metoda“?

Velika slovenska slavnost na Murskem polju bode skoro gotovo letos v zvezi z jubilejno slavnostjo prve slovenske gasilne „Zaveze“ na Štajarskem, ki šteje 11 gasilnih društev, ki imajo čisto slovansko češko uniformo. „Slov. Gospodar“ poziva, naj se osnuje pripravljalni odbor v Ljutomeru.

Belopeškega župnika č. g. Ignacija Frtina je dne 15. t. m. napadel na cesti blaznik Martin Dragan. Borila sta se nekaj časa, potem je Frtin vrgel Dragana na tla in se ga oprostil. Drugi dan je ondotno županstvo poslalo Dragana v ljubljansko blaznico.

Letošnje vojaške vaje se bodo vršile v dobi od dne 25. aprila do 31. avgusta.

Razglednice za vas Rakek je dala napraviti rodoljubna gospa Matilda Sebenikar. Čisti dobiček dobi družba sv. Cirila in Metoda. Posnetje vredno!

V goriški „Hilarijanski tiskarni“ so se zgodile čudne stvari. Nedavno so Slovenci v drugi hoteli priti do svojih pravic, sedaj je pa občni zbor starega konsorcija na predlog prošta Jordana vničil vse dosedanje sklepe glede razdružitve imenovanega konsorcija in glede prodaje inventarja novi zadrugi. Z Lahi je potegnil znani dr. Tonkli. Slovenske načrte so prekrizale akcije, katere ima v posesti prošt Jordan kot zastopnik deškega semenišča in — ordinarijata! — Občni zbor nove (slovenske) zadruge je sklican za 28. t. m. in bo odločeval o usodi nove tiskarne.

Slovenski umetniki v tujini. Večina naših umetnikov ne more živeti doma. Bodisi, da so razmere slovenskega naroda v obče take, da ne moremo živiti svojih umetnikov, bodisi da jih vleče v širšo tujino iz ozke domovine, dejstvo je, da žive na tujem. Tako je Anton Foerster, sin znanega slovenskega skladatelja v Ljubljani in odličen virtuvoz na klavirju, profesor na konservatoriju v Berlinu, Fran Pogačnik (Naval) slavljen operni pevec v Berlinu, Fr. Bučar v Darmstadtu in Fanika Verhunčeva v Poznanju na Nemškem. Ig. Borštnik in njegova gospa igrata v Zagrebu, A. Nigrinova pa v Belemgradu. Slikar Jos. Grm živi v Pragi, Ivan Vesel je dosegel najlepše slikarske uspehe v Monakovem in slikar I. Šturm prebiva na Dunaju. Dična slikarica I. Kobilca živi večinoma tudi izven doma. Kiparja Zajc in Repič, proslula umetnika, prebivata vedne na Dunaju. Tako žive naši umetniki z večino med narodi, ki so naši največji sovražniki, in tem so prisiljeni posvečevati svoje talente.

„Soča.“

Najnovejše vesti.

V državnem zboru je včeraj poslanec Wolf jako surovo napadal kraljevograškega škofa dr. Brynychy, češ da v nemške kraje pošilja Čeha za duhovne pastirje in da bodo Nemci one škofije zaradi tega prestopili v protestantstvo. Za Wolfom je začel govoriti poljski poslanec vitez Javorski. Nemci so začeli rohneti kakor divjaki in psovati Slované, da Javorski dolgo časa ni mogel govoriti. Najbolj so kazali kulturo nemški profesorji. Ko se je hrup

počel, je rekel Javorski: Desnica se razprave o obtožbi ministrov ni mislila udeležiti. Pustila je šumeti levico, ker je mislila, da se bode naveličala surovosti in prišla do pametnega parlamentarnega dela. Na desnici želimo, da bi bilo l. 1898. leto miru (hrupna levica), ker bi bilo to najlepše parlamentarno vezilo za cesarjevo petdesetletnico (levica kriči, se roga in tuli, desnica ploska). Lex Falkenhayn ne zahteva več, kakor so prej zahtevali Nemci v odseku. Ta samobramba je bila glede na varstvo reda, časti in življenja ter avtoriteto parlamenta potrebna. — Potem so govorili še poslanci Fr. Hofmann, Hofer in Pommer, a ob 1/2. uri se je na predlog Schönererjev že seja zaključila. Prihodnja seja bode v torek.

Interpelaciji poslanca dr. Kreka. Zaradi dogodkov v Trstu je interpeliral v državnem zboru dr. Krek ministerskega predsednika, kako opraviči postopanje vlade, ki je kapitulirala pred hujskači in škofa prisilila, da je umaknil ukaze o propovedih, mesto da bi bila ščitila škofa in njegovo avtoriteto, ter kaj se misli ukreniti, da se zboljšajo neznosne razmere na Primorskem in vendar jedenkrat oskrbi veljava zakonom. — Nadalje je interpeliral dr. Krek finančnega ministra, zakaj se davčna oblast v Ljubljani ne drži zakona, da zahteva od duhovnov napovedbo dohodkov od manualnih maš za osebno dohodarino.

Dipauli se je udal. Klub nemške katoliške ljudske stranke je bil na predlog Dipaulijev sklenil, nasvetovati v državnem zboru, da se preide pri predlogu o obtožbi ministrov na dnevni red, da se pa ta prehod mora motivirati. Klub je včeraj razveljavil ta ukrep in nato se je sešla parlamentarna komisija desnice na sejo, katere sta se udeležila tudi dr. Fuchs in Dipauli.

Vojna na Kubi. Zedinjene države odpošljejo na Kubo 80.000 vojakov, 20.000 jih pa ostane doma, ki bodo pomagali topničarstvu braniti bregove pred španskimi ladjami. Ljudstvo je v Valladolidu, metalo kamenje na vlak, v katerem se je vozil ameriški poslanik Woodford, in le s težavo je policija odgnala množico od vlaka. Okoli 6000 oseb je predvčerajšnjim zvečer hodilo po madridskih ulicah in zahtevalo vojno. Navdušenje za vojno v Španiji je toliko da so v kratkem času nabrali za novo vojno ladjo blizu 4 milijone frankov. Nuncij je izročil španski kraljici papežev blagoslov. Kraljica se je zahvalila s solzami in rekla, da krivda krvi pade na Ameriko. Kraljičin prestolni govor, pri katerem je bil navzoč tudi dvanajstletni kralj, je napravil najboljši vtis. Sklicanih je pod orožje 30.000 rezervistov. Ministerski predsednik Sagasta hoče odstopiti, a kraljica ga pridržuje. Mac Kinley je nad Sagasto grozno razdražen, v ministerskem svetu je rekel, da je Sagasta zakrivil vojno. Ameriško vojno brodovje je odjadrlo včeraj iz Keywesta in pojde najbrž pred Havano, glavno mesto Kube. Proklamacija generela Blanca pozivlje Kubance naj z orožjem zavrnejo ulom Američanov na otok. Navdušenje v Havani je veliko, hiše so slavnostno okrašene. Španci se bojijo, da jim bodo Amerikanci veliko škodovali na Filipinih in podkurili nov upor.

Za volitve v občinski svet ljubljanski bodo socijalni demokratje z nemško pomočjo postavili v III. razredu poleg Pocka tudi mizarkega mojstra iz Vodmata Hribarja. — Gosp. kanonik Sušnik se bode baje odpovedal kandidaturi.

Prešernov spomenik. V kratkem izide oklic, podpisan od mnogih slovenskih pisateljev in rodoljubov, za nabiranje darov, da se postavi l. 1900 Prešernu v Ljubljani dostojen spomenik in se tako oddolžimo slavnemu pesniku.

Na Žitnem Trgu v Ljubljani so prenestili Hrenov spomenik, kakor je nasvetoval „Slovenski List“. Stari spomenik se prav lepo poda v sredi novih nasadov.

„Goriško tiskarno“ prodaja g. Gabršček. Kupil je tiskarno v drugem mestu, kjer raztegne svoje delovanje.

V Budapešti se je včeraj podrla nova hiša. Izpod razvalin so doslej izvlekli 6 mrtvih in 12 težko ranjenih.

Književnost.

F. S. Vilhar: „Mrtva ljubav“. Skladatelj dobro znanega speva „Mrtva ljubav“, g. F. S. Vilhar, je priredil to svojo pesem kot op. 218 za samostojno izvajanje na klavirju. Cena 80 kr. Dobiva se pri Giontiniju v Ljubljani in pri skladatelju v Zagrebu. Ljubitelji Vilharjeve prozorno efektne melodike bodejo radi segali po tej glasovirski prireditvi „Mrtve ljubavi“. Lahko umljiva skladba je pisana v običajni maniri salonskih transkripcij, ne zahteva od igralca posebnih spretnostij in pride torej večini naših pianistov in pianistinj prav. Podložene so skladbi lepe besede Preradovičeve.

Pole s podobami za šolo in dom. Družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju je začela izdajati pole s podobami za šolo in dom tudi v slovenskem jeziku. Vseh listov bode kakih 500. Jeden list stane 5 kr. in poslikan 10 kr. Prva serija, bi obsega 25 listov, je ravnokar izšla ter prinaša poleg podobe Njegovega Veličanstva za pospeševanje nazornega poduka jako koristne slike iz stare nove zaveze, iz avstrijske zgodovine, prizore raznih legend in pravljic itd. Slike izdelujejo umetniki avstro-ogerske monarhije prav izvrstno. Le nekatere slike, ki so podobne posnetkom srednjeveških lesorezov, imajo premalo praktične porabnosti. Mladina si pri takih zgodovinskih slikah ne more pravega predstavljati. Ker se otrokom take „stare“ slike zde grde, jih ne marajo gledati, in tedaj iste ne ustrezajo prvi svoji nalogi ter ne dosegajo svojega namena. Slike za nazorni poduk naj so žive, da primejo otroka v dušo. Na došlih nam slikah je razlaga podob v lepem slovenskem jeziku. Pričakujemo kako sliko tudi iz naše domače zgodovine, n. pr. bitve pri Sisku itd. Naročajo se vse slike v c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju, posamezne slike so pa na prodaj tudi v knjigotrdnicah. Važno to podjetje priporočamo šolam in zasebnikom ter izražamo zadovoljstvo, da so se podobe izdale tudi s slovenskim tekstom.

Društva.

„Narodna Čitalnica v Kranju“ vabi na pevski večer s plesom, ki bode danes, dne 23. aprila 1898. Prvi nastop novega pevskega zbora pod vodstvom g. prof. A. Štritofa. Vstopnina za čitalniške člane 20 kr., za nečlane 50 kr. Začetek točno ob 1/9. uri.

Veselica šenklaško-frančiškanske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je vršila zadnjo nedeljo v „Narodnem Domu“ v Ljubljani, je na vse strani izvrstno uspela. Splošno se je hvalilo precizno in blagglasno petje „Slovenskega trgovskega pevskega društva“ in zlasti še kvarteta, ki je žel v zahvalo dolgotrajno ploskanje. Vojaška godba je igrala nekaj slovanskih točk in vmes tudi krasni Parmov intermezzo iz „Ksenije“. Nekaj za Ljubljano originalnega je bila šaljivo-resna „svetovna pošta“. Vsaka miza v dvorani je imela svoje krajevno ime. Mesto „papirčkov“ so raznašale med občinstvom poštarice slovenske razglednice s „poperčki“. Tako je n. pr. dobil jedini navzoči duhovnik, glavni blagajnik družbe sv. Cirila in Metoda, lepo pisano razglednico s temle dopisom: „Bog Te živi! Bil si ‚fest‘ fant. Zapeljati si se dal. Postani zopet to, kar si bil. Mi ostane, kar smo vedno bili — zvesti narodnjaki. Na zdar!“ — Ker na razglednici za pisanje ni veliko prostora, se ni mogel zapisati vzrok, zakaj glavni blagajnik ni več narodnjak.

Slovenska krščansko-socijalna zveza priredi v nedeljo dne 1. maja izlet na Šmarno Goro, kjer bo ob polu 10. uri služba božja, popoldne pa se vrši v Št. Vidu ljudska veselica in ljudski shod slov. katol. delavskega društva.

Gasilno društvo v Železnikih. Dne 27. m. je bil izvoljen odbor železniške prostovoljne požarne brambe. Izvoljeni so gg.: Fran Košmelj (načelnikom), Gabr. Thaler (namestnikom), Anton Globočnik (blagajnikom), Luk. Košmelj (tajnikom), Jos. C. Demšar, Jan. Demšar in Jos. Košmelj (odborniki); Jan. Demšar in Mat. Pegam, vodji plezalcev, Matija Žumer in Bošt. Jesenko, vodji

gasilcev in slednjič Demšar Josip in Vešter Lenart vodji varuhov.

V Novem Mestu priredi jutri pasijonski predstavi iz trpljenja Kristusovega krščansko-socijalna železničarska zveza iz Ljubljane. Predstavi se vršita v dvorani narodne čitalnice v Novem Mestu, prva ob 3. uri popoldne, druga ob 8. uri zvečer.

Zaveza slovenskih učiteljskih društev bo zborovala letos v Ljubljani dne 3. in 4. vel. srpana.

V Dolenji Vasi, v selški dolini, se snuje bralno društvo.

Osnovni shod lesne zadrage za gorenjo Savinjsko dolino se vrši jutri v Mozirju.

„Šolski Dom“. Preteklo nedeljo se je ustanovil v prostorih goriške čitalnice ženski oddelek tega društva. Oglasilo se je že prvi dan do 50 društvenic, ki so vplačale nad 50 gld. udnine. Prav! Samo tega ne vemo, kaj bode z družbo sv. Cirila in Metoda!

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi koncertno veselico v nedeljo dne 24. aprila 1898. v prostorih „Narodnega doma“ v Barkovljah s prvim nastopom tamburaškega zbora rojanskega. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za csebo 30 novč.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 1. do 20. aprila poslali: Slavna Kmetška posojilnica na Vrhniki 30 gld. — Podružnica v Šempasu 16 gld. 30 kr. — Slavna posojilnica v Konjicah 25 gld. — Iz nabiralnika v gostilni g. Jožefa Selaka na Bučki 2 gld. 50 kr. — Ženska podružnica v Gorici za l. 1897. še 28 gld., za l. 1898. pa 22 gld. letnine po blagajničarici g. A. Drufovki. — Č. g. Fr. Gomilšek, provizor v Jarelini, 10 gld., katere so zložili veseli gostje na godovanju č. g. župnika Jožefa Čížeka v Jarelini. — V veseli družbi treh Petrov, treh Jožefov in dveh Janezov v Rutarjevi gostilni v Dolinčičah nabran 1 gld. — Iz nabiralnika g. Jožefa Pavla v Dolinčičah 2 gld. 33 kr. — Podružnica za Beljak in okolico 15 gld. — Slavno uredništvo „Slov. Naroda“ v Ljubljani po g. Jos. Nohju nabranih 407 gld. 38 kr. — Podružnica v Radovljici po g. Fürsagerju 47 gld. — Živel! rodoljubni darovalci in darovalke! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Razne stvari.

Petdesetletnica J. Sundečiča se je v Kotosu izvršila sijajno, vredno moza, ki je petdeset let neumorno deloval na literarnem in političnem polju za probujenje, svobodo in pobratenje Slovanov. Za prirejenje velikanske slavnosti je posloval poseben odbor 30 gospodov. Avstrijska godba je svirala nov „Sundečič marš“ po Kotoru. Slavljene je dobil okoli 400 brzojavk. Tudi uredništvo „Slovenskega Lista“ je brzojavno pozdravilo znamenitega Vseslovana. Iz Rusije je došlo mnogo velikošolcev na slavnost.

Srebrno poroko je dne 20. t. m. praznovala gospa princeza Gisela, hči našega cesarja, ki je omožena s princem Leopoldom drugim, sinom princa regenta Luitpolda Bavarskega.

V Sisku se je 11. t. m. zbralo okoli 600 krščansko-socijalnih hrvatskih zastopnikov delavstva, obrti in kmetijstva, da so se posvetovali o svojem položaju.

Jubilejna razstava na Dunaju se je otvorila 19. aprila t. l. Pri otvoritvi so bili navzoči cesar in nadvojvode.

Gerbičev „Kres“ koncertna točka „Kola“. V četrtek, 28. t. m., priredi zagrebško pevsko društvo „Kolo“ v „Hrvatskem Domu“ koncert, pri katerem se bo pel kot noviteta moški uvodni zbor II. dejanja Grbičeve slovenske opere „Kres“ s spremljevanjem orkestra.

„Liburnija“, nov hrvatski list, bode pričel izhajati v Voloski.

Hrvatskega pisatelja Babič-Gjulskega, ki je bil v državni službi, je hrvatski ban umirovil, ker mu je bilo na poti Gjulskega uspešno pisateljsko delovanje.

V katoliško cerkev je prestopilo 5000 pravoslavnih, ki prebivajo v 33. vaseh v Dolnji Albaniji.

Na hrvatskem narodnem gledališču v Zagrebu je bila v četrtek premijera Bersinove izvirne opere „Cvieta“. — Jutri se zopet predstavlja prvi hrvatski balet „Na plitvička jezera“ in Parmova opera „Ksenija“.

Avstrijskih romarjev, ki so nastopili pot v sveto deželo, je 143. Večinoma so Nemci, okoli 20 je Čehov, nekaj Poljakov, 3 Slovenci in 1 Hrvat. Zastopane so vse kronovine, le Dalmacija ne. Duhovnikov je 53.

Najnovejše. V državni zbornici bodo napravili, kakor poročajo listi, stojališče za bicikle, na katerih bodo prihajali poslanci v zbornico.

Beseda „Windischer“ je razžaljenje, tako je razsodilo po §§ 266. in 261. k. z. dne 15. t. m. za mesto delegovano okrajno sodišče v Gradcu. Obtoženec je proti tej razsodbi vložil rekurz. Ali ni razžaljenje tudi beseda „sciavo“?

30.000 gld. je dala za socijalnodemokratski agitacijski fond židovska tvrdka „Nordische Wasserkante“. Židje pač vedo, zakaj podpirajo socijalno demokracijo!

Lužiški Srbi na Saksonskem zbirajo za svoj „Narodni Dom“. Ta slovanski otok v nemškem morju se še krepko upira valovom germanizacije.

Črna Gora na razstavi v Parizu. Črna Gora je obvestila francosko ministerstvo zunanjih stvari, da bode zastopana na svetovni razstavi v Parizu leta 1900 ter da želi, da se prostor za njene deželne proizvode odredi blizu ruskega oddelka. Francoska vlada ugoditi tej želji. To bode prvokrat, da bode Črna Gora zastopana na svetovni razstavi.

Utonil je v Bodenskem jezeru dvorni svetnik dr. Bühler, ki je bil profesor na filozofski fakulteti dunajskega vseučilišča. Vozil se je pozno zvečer sam v čolnicu po jezeru. Čolnič so našli poveznjen.

Vseh časnikov, kakor je izračunal neki angleški statistik, izhaja na vsi zemlji približno po 13 milijard izvodov na leto.

Bavarski kralj Oton je že več let slaboumen. Le redko se izve, kaj se z njim godi, ker ga imajo zaprtega in dobro zavarovanega v nekem gradu pod Monakovim. Kralj večji del sedi na tleh in težko ga čuvaji spravijo z mesta. Včasih se vzdigne in hodi po vseh štirih. Kadar so v vrtu jagode zrele, lazi po tleh in jih obira z ustmi. Zadnji čas se trdi, da je kralj nevarno zbolel za vodenico, kar pa v Monakovem ljudje ne verjamejo.

Nove vrste cigarete se bodo izdale mesto egiptovskih cigaret. Te cigarete bodo jako elegantne in komad bode po 8, 6 in 5 helarjev.

Električno železnico bodo otvorili še letos na Reki.

Avstrijski vojaki dobe sedaj trikrat na teden gorko večerjo. Doslej so jo imeli samo dvakrat.

Nesreča v češki vasi Klapaj. V Klapaju so ljudje že dlje časa opazili čudne prirodne pojave. Studenci so v časih hudo naraščali, a se zopet povsem posušili, toda nihče ni vedel temu vzroka. Pred tremi tedni pa se je začela zemlja pogrezati, in prebivalstvo 26. hiš je moralo ostaviti svoja stanovanja. Na veliki četrtek pa se je začela zemlja sredi vasi nižati in pokati; ljudje so prestrašeni pobegnili iz hiš. Druzega jutra pa so prestrašeni opazili, da je zemlja ponekod globoko upala, a drugod se vzdignila; hiše so bile porušene. Nesrečo je povzročila voda, katera se je v veliki množini nabrala pod zemljo ter jo podjedla.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših ružave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52-b)

„Slovenski List“ prinaša samo inserate slovenskih tvrdk ter odločno odklanja inserate tvrdk, ki so Slovencem sovražne.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak
v Ljubljani, Rožne ulice št. 5
26 (25-7) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebnost za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage, pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska tesarska, ključavničarska, kovaška in usnjarska orodja. Štedilniki, peči, kovano in valjano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke,

Zaradi opustitve trgovine

oblastveno dovoljena 42 (3-1)

popolna razprodaja
vsakovrstne železnine
po tovarniških cenah.

Najlepša prilika gospodom trgovcem vsakovrstno železnino najceneje si naročiti.

Andr. Druškovič

železarija, Mestni trg št. 9/10.

cement, storje za strope, dratenoe in drat, vsakovrstne tehtnice, vsakovrstna ploščevina: mesingasta, pakfonasta, bakrena, cinkasta, bela in črna in pocinkana. Trombe za vodo in gnojnice; svetilke za vozove; različna kovanja za kočije. Ključalnice, mesingaste kljuge, pante in zapahe, pletene omare in pipe za pivo itd. itd. itd.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

33

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

ANA HOFBAUER

Wolfve ulice št. 4. **LIUBLJANA** Wolfve ulice št. 4.

se priporoča

37 (4-4)

za izdelovanje banderjev, baldahinov, paramentov, cerkvenega perila, vezenja in za popravo starih paramentov.

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Trgovina
s papirjem

Jos. Petriča

na sv. Petra cesti
št. 6.

priporoča

razna velikonočna darila.

Največja zaloga vsakovrstnega papirja po tovarniških cenah.

38 (4-4)

Papirne vreče lastnega izdelka in šolske zvezke po najnižjih cenah i. t. d.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

36 (24-4)

nagrobni spomenikov

preskrbuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,

zarebane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najbolje znane Vrhnjske gline) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitnega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

42 (3-1)

Roman - cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Pozor kolesarjem - novincem:

za vozno vežbanje s kolesom je velikanska dvorana na razpolago.

Prodaja
biciklov.

Največja zaloga koles z vsemi novostmi. Po znano najboljša in prekušana kolesa proti garanciji po najnižjih cenah. **Mehanična delavnica** za vsa popravila nahaja se v lastni hiši na **Poljanski cesti št. 31**, isto tam lep prostor na prostem za vežbanje na kolesu.

Puch, Styria
najboljša

Columbia
Helical-
Premier

Svetovnoznana

angleška kolesa

iz orožne tovarne B. S. A.

Velika zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev po najnižjih cenah. **Ceniki** šivalnih strojev ter koles se pošiljajo po pošti zastonj in franko.

40 (2-3)

Priporočam se p. n. občinstvu najuljudneje in vabim k obilnemu obisku.

Fran Čuden, urar v Ljubljani.